Burgerschapsdag 2026: een beweging begint met één idee

Een zaal vol professionals die werken aan burgerschap in het mbo blaast bellen door de lucht. Niet één keer, maar minutenlang. Zodra een belletje dreigt neer te dalen, geeft iemand het een nieuw zetje.
Zo blijft het zweven, groeit het en bereikt het steeds meer mensen. Het is een eenvoudige oefening van dagvoorzitter en bewegingsbouwer Arieke van Liere, maar tegelijk een treffende metafoor voor de jaarlijkse Burgerschapsdag in De KAS in Woerden. Want ook burgerschapsonderwijs begint vaak met één idee dat aandacht, verbinding en doorzettingsvermogen nodig heeft om uit te groeien tot echte verandering.

Onder het thema ***De kracht van burgerschap in het mbo - in beweging*** kwamen burgerschapsprofessionals uit heel Nederland samen om kennis, ervaringen en inspiratie uit te wisselen. Die beweging is momenteel overal voelbaar. Burgerschap krijgt een steeds prominentere plek in het mbo en de eisen aan zowel het onderwijs als de docenten worden verder aangescherpt. Dat zorgt voor dynamiek, maar ook voor vragen.

In zijn opening benadrukte Adnan Tekin het belang van burgerschap voor mbo-studenten. Volgens hem helpt het vak jongeren hun wereld groter te maken en bereidt het hen voor op een samenleving die steeds complexer wordt. Tegelijk sprak hij zijn waardering uit voor burgerschapsdocenten, die dagelijks met studenten in gesprek gaan over soms lastige en gevoelige onderwerpen.

Law én Love
Een inspirerende bijdrage kwam van bestuurder en oud-Kamerlid Tanja Jadnanansing. Aan de hand van persoonlijke ervaringen liet zij zien hoe belangrijk luisteren, empathie en verbinding zijn. Zo vertelde zij hoe zij tijdens haar politieke loopbaan bewust voor de klas bleef staan als docent maatschappijleer. Na de aanslag op Charlie Hebdo merkte zij hoe groot de spanningen en emoties onder studenten konden zijn. Haar aanpak: niet wegduiken voor het gesprek, maar juist luisteren, begrip tonen en vanuit verschillende perspectieven naar een onderwerp kijken. Ook tijdens haar werk als bestuurder in Amsterdam blijft die overtuiging centraal staan. Niet alleen regels en handhaving zijn nodig, stelde zij, maar ook aandacht voor de mens achter het gedrag. "Law én love."

Burgerschap gonst in het onderwijs
De beweging in het burgerschapsonderwijs werd concreet tijdens de informatiesessies. Zo ook de sessie over de nieuwe kwalificatie-eisen. Monique Joostema, onderwijskundig adviseur bij ROC Da Vinci College, ziet dat het vak meer leeft dan ooit. "Wat goed is aan dit wetsvoorstel, is dat het binnen het vak gonst en binnen het onderwijs ook. Daar had burgerschap behoefte aan." Volgens haar zorgt de aandacht voor ontwikkeling, nieuwe gesprekken en een hernieuwde focus op de rol van burgerschap binnen het mbo. Tegelijkertijd waarschuwde zij voor de uitvoerbaarheid. Van docenten wordt verwacht dat zij zich verder professionaliseren, maar het behalen van 30 studiepunten in een jaar bovenop hun bestaande werkzaamheden noemt zij niet realistisch. "Onze docenten willen heel graag ontwikkelen, daar zit het probleem niet. Maar daar moet wel voldoende tijd voor zijn." Monique pleitte daarom niet voor een terugkeer naar de tekentafel, maar wel voor meer duidelijkheid en een haalbaar tempo. Scholen zijn volop bezig met de ontwikkeling van hun burgerschapsonderwijs, liefst vanuit hun eigen onderwijsvisie. Juist die ruimte om samen te bouwen aan kwaliteit mag volgens haar niet verloren gaan onder tijdsdruk.

Ondanks alle veranderingen overheerste tijdens de dag het optimisme. In workshops, gesprekken en praktijkopdrachten wisselden deelnemers ideeën uit over o.a. maatschappelijke thema's, duurzaamheid, inclusie en democratisch handelen. Daarbij bleek opnieuw dat burgerschapsdocenten misschien wel de belangrijkste veranderaars binnen het mbo zijn: professionals die studenten helpen hun blik te verruimen en hun plek in de samenleving te vinden.

Aan het einde van de dag bleef het beeld van de zwevende zeepbellen hangen. Ideeën hebben soms een klein zetje nodig om verder te komen. Precies dat deden de deelnemers aan deze Burgerschapsdag voor elkaar. En als het aan de deelnemers ligt, blijft die beweging ook volgend jaar gewoon doorgaan.